

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 7 Fylke: M. o. R.
 Tilleggsspørsmål nr. Herad: Öksendal
 Emne: Skav Bygdelag:
 Oppskr. av: T. Brandstad Gard:
 (adresse): Öksendal G.nr. Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1) Skav og (bröt) beit har vore mykje nytta atover tidene både til hjelpefor og naudfor. Bestemor, föd i 1820, fortalde mykje om skav dei sleit med dette. Skikken med dette hjelpeforet har halde seg til mi tid. Og har själv vore mykje med i brötskogen og skave har eg og vore med på

2) Skav og bröt kalla dei (bjerg) når dei driv med dette, så dei at dei driv med (bjerg)

3) Å skjeva - eg skjev - ha skave eg skav - skal skjeva.

4) Det vart kalla bjerg og vart rekna for regulert farsteg. I skyllsettinga på garane tur i bygda, vart det teke med i verdsettinga kor mange lauvkjern og (brötbära) brötknippe ein kunde taka for året. Fara med berre lav og brötskog er solis, etter verdet på skogen no, mykje for høg i matrikelskyl.

5) Regn vart helst nytta til skav. Ospe og alm vart og bruka. Ospe måtte ein skjeva av den yste gravaste barken og nytta det sam var nærast vedin. Regn var best.

6) Bjerg og skav, vart bestlaga dei skav, nemnt for. Gulangane vart oftast sett til å hagg sundt skavet i vanleg malingd. Dei sa: "Dokka må hagg sundt skav guta."

7) Dette rimet har eg høyrst slik:

Vi svelta

Felje svelta

Rogn sett kua på gong

Opp legg smør i ask

Bjærk gjere smörtærk

8) Både ku og sau fekk skav. Lauene fikk og inn-
dregge buskar og steura med barken på så dei
laut gnaga sjölv. Der det var barskog, nytta dei
tollkvisst med bart på til gnag for sau og geit
Skav fekk dei for seg sjölv, litt mest heile vin-
teren, men mest på vårparten. Skav av alder og
hegg vart ikkje nytta.

9) Skav og bröt av ragn meinte dei gav meir
mjölk. Det vart tjukkare (äfall) rjame på
(mjökringa) mekbank. Meir (dögde) i mjölka sa
dei og. Når det leid langt på vårparten vart det
litt skamare sonak både på mjölk og rjame
viss det vart bruka mykje skav og bröt.

10) Fåg dei det vart lite med foret, når det leid ut
vinteren, vart ein sfar del av sia nytta til
å ha heim (byrg). Både lauv og (byrg) drog dei
sølvstheim på skipjelken. Hesten vart lite nyt-
ta. Var skavredan heim og høvedig tjukk, vart
nytta til kornstaur og (garstär) ein garstär blit
nytta i ris utgar. Desse staurane skav dei og
nytta skave til bröfara. Slike sfara, sam
barken var avskoren, vart haldne for å vera
bers (varau) varige. Dei rofna seint

11-13) Dei sa, dei bleiv med byrg. Det var da både
bröt og skav. Farskjellen var, at når dei dreiv med
bröt så (pila) hogde henn loppren av trea, braut
av kvistene, og la dei samvan i (läro) knippe med
ein trebindil rundt. Når dei hadde heim til
skav, var trea rofna og heimhart med

2300

(riset) kvisten på. Tjenningsordet marka har eg ikkje trøyst her

14) Det skav og bröt vart bruka mest heile vinteren, men mest frå mars og utover våren heilt til skrötera kom ut. Dei meinte det var sundt for skrötera å få bygja bröt og skav. Skrötera fikk sägg slepa tu munna sin, sa dei. Eit (munnsull) er mykje bruka. E it sä en brötskogs-skar, eller när brak og bräye er mykje sundriune. Du ser ut sä en brötskogs-skar. Det var sälis rekna for ä vera slit-samt både for krapp og kläde. Tikkiken at dei skulde tidig opp langfredag, har eg ikkje trøyst om. Ut på våren, när det vart tidlig lyst om morgonen og skareföre, skulde dei opp i 4-5 tia, for när sola kom opp vart färet for myukt. (Solundt) sdykt og brät sering vart det og fare for snäras, när sola vernde godt. Det har bundt her, at folk har sett livet til i slike ras. Ein busmann, (Erik Väsa) reiste på sötra tidlig ein morgo. Han hadde med seg ein byrnsekk) sekk sam folk ei sunne. Den skav han full med skav för han kom heim om kvelden. Dette var rekna for eit dugelig dagsverk.

15) Dei heldt til i stava med skavinga. Effer nans tid, klokka 4-5 eftermiddag, var dei inn vedin, sam skulde skjvast, la den vart i (ei hä) byrne og sette seg i ein ring både somät og stört og skav

16-17) Vanleg folkkniv, lit somalvoren bruka dei helst. Vardet står osp, la du den i (sin sag-bokk) sagkrakken og bruka bannkniven. Bannkniven bruka dei til ä somia (järe, ei jär) bann til sunnor, byfar og andre byrvald.

0088

4

Bannkniven var brygd i bae endar og (på = skjella) påsett brendlak.

18) Et slikt reidskap er ikkje kjendt her.

Ikkje skarpel heller

19) Dei skreiv ut med fäkene, choldt skjypane røleg og brukar teninen

20) Videnskallar vi skav. „Borra inn skav", blir det sagt

21) Barken skallar vi og skav

22) Skjypane kunde vera lit lenger in vanleg bruket. Både grane og granne vart skavne.

23) Dei skavne skjypane vart kalla: (Skjulan, skjulan) Dette var fælles både for grane og granne

24) Skavet skulde vera både stuft og sunnast ein kunde få det. Lit av själne stuet var og lara å ha med.

Det vart da bette for skröna og eta, sa dei Det er da rimelig, at alle ikkje skav like godt

25) Skjulane vart dei reddet for. Dei vart nytta til å sunna opp i ovnen med og til vafelkakesbaking og annar boking.

26) No trur eg det er mykje godt slutt med å skjuga. Summe brukar enna lit gnag til sanna.

Før 10-15 år sia var det slutt. Mange stader var det slutt får. Det var skersam dei hadde god råd på anna får.